

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Institutiones Canonicae Sive Ivs Ecclesiasticvm

Wiestner, Jacob

Monachii, 1706

III. De pretio Simoniaco.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62649](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62649)

Realis: non Conventionalis duntaxat, ut vult Navarrus.

20. Dubium tertio est de pactione, quæ convenitur de stipendio sive congrua, hoc est, personæ suæ conveniente sustentatione. Cujusmodi stipendium clericis spiritualia ministrantibus deberi, patet ex illo Apostoli, *Quis militat suis stipendiis unquam?* 1. Corinth. cap. 9. v. 7. etiam si aliunde v.g. ex bonis patrimonialibus congruam sustentationem haberent, ut ex communi DD. sensu & universali Ecclesiæ praxi docet Laiman. *Lib. 4. tract. 10. cap. 8. n. 13.* & dictum est *Lib. 3. Tit. 25. n. 28.* cum enim Jure Naturali alimenta debeantur in alterius gratiam laboranti, & ex sententia Servatoris nostri dignus sit operarius cibo suo, *Math. cap. 10. v. 11.* etiam clericis ministrantibus spiritualia debetur stipendium ad sustentationem, *can. fin. 1. q. 2.*
- De eo tamen initas pactiones pro Simoniacis cum Hostiensis in *c. Significatum 11. de Prob. & dignit.* habent Sylvester *V. Simonia, q. 9. d. 3.* & Richardus in *4. dist. 25. art. 3. q. 2.* quod in spiritualibus omnis pactio & conventio debeat cessare, *21. c. fin. de Pactis.* Sed melius cum Glossa in *c. Significatum cit. V. Ita quod, Pa-normit. in c. cit. n. 8.* Redoano de *Simonia, p. 2. cap. 27.* & aliis, eas Simonicas esse, negat *cit. Suarez cap. 46. n. 4.* Ratio est; quia ex una clericis spiritualia ministrantibus stipendium Jure Naturali & ex Justitia debetur: sicut additis militiæ seculari, secundum Apostolum *cap. 9. & v. 7. cit.* ex altera verò parte, ex Justitia debitum, & quoad quantitatem lege vel consuetudine non determinatum, ut quoad hanc determinetur, in pactum deducere illicitum non videtur: dummodo caveatur; ne ex pacto exigatur tanquam compensatio ipsius officii vel functionis spiritualis, sed solum

tanquam sustentatio necessaria ministro, vel tanquam compensatio laboris: non quidem ipsis actibus & functionibus spiritualibus v.g. sacificationi intrinseci; quia talis æstimationem ab ipso actu distinctam non habet; sed tantum extrinseci, conjuncti cum incommodo vel obligatione certam horam vel alienum nutum expectandi, faciendi iter, certum locum adeundi, alia negotia & commoda sua negligendi &c. Gutierrez *Lib. 1. Q. 2. Canon. cap. 29. n. 25. cit. Suarez cap. 21. n. 15. & 18. & Palao p. 11. n. 3.*

ARTICULUS III.

De Pretio Simoniaco.

SUMMARIUM.

22. Hòc nomine venit quævis res temporalis,
 23. Sive munus A manu, Ab obsequio, A lingua,
 24. Spirituale ministranti exhibitum ex pacto:
 25. Etiam beneficium Ecclesiasticum;
 26. Non quævis alia res spirituales.
 27. Conferri beneficium potest sub onere prius incompatible:
 28. Non etiam compatibile dimittendi.
 29. Resignari etiam potest Ecclesia sub onere solvendi debita, ejus nomine contracta.
 30. Resignatio sub onere solvendi expensas in litem factas Simonicæ est:
 31. Nisi resignatio in beneplacitum Pape conferatur.
- N**omine Pretii hòc locò non venit sola Pecunia, ut §. *Item pretium 2. Inst. de Empt. & vendit.* sed quæcunque res tempora-

temporalis pretiō æstimabilis, & afferentem temporalem. Quo sensu a... pretium triplex, scilicet Munus à *Manu*, munus ab *Obsequio* & munus à *Lingua* distinguit S. Gregorius *can. Sunt nonnulli*, 1. q. 1. relatus.

23. Munus *A manu* dicitur quæcunque res temporalis pretiō æstimabilis, mobilis aut immobilis, etiam incorporalis: sicut sunt jura, census, pensiones: uti & pecuniæ mutatio, debiti remissio, dilatio, solutio, &c. *can. Talia* 8. q. 3. c. *Veniens* 10. de *Test. & attest. c. Unic. Ut benef. sine diminut. &c.* Navarrus *Manual. cap. 23. n. 101.* Lessius *Lib. 2. de I. & I. cap. 20. n. 64. & Laiman. Lib. 4. Tract. 18. cap. 8. n. 25.*

Munus *Ab Obsequio* sunt quæcunque obsequia sive servitia temporalia, famulatus, administratio rerum, negotii gestio facta ex pacto vel sub obligatione rei spiritualis, vg. Ordinis aut beneficii conferendi, c. *Cum essent* 12. ubi Panormit. n. 5. & Laiman. cit. n. 25.

Munus *A lingua* vocantur laudes, commendationes, preces vg. si quis alicui, apud Principalem gratioso, conferat beneficium cum pacto interponendi apud eum preces, intercessionem, commendationem &c. Panormit. in c. *Tuam* 10. de *Ætat. & qualit. n. 7. cit.* Navarrus n. 102. Suarez de *Simonia cap. 4. à n. 1. & Laiman. cap. cit. n. 26.* Unde

24. Dubium oritur primò, an ergo Simoniacum sit omne munus & obsequium præstitum ei, qui exhibet rem spiritualem, vg. confert, eligit, præsentat, aut in favorem resignat beneficium. Cui præter jam dicta ansam præbuit n. 14. relata, & ab Innocentio XI. damnatarum Propositio XLV. Pro cujus declaratione juxta ibidem dicta censeo, ejusmodi muneris vel obsequii temporalis præstationem pretii Simoniaci rationem

solùm habere, quando non fit purè; sed sub conditione, vel expresso aut tacito pacto, vel cum exactione aut animò commutandi pro spirituali, vel ad hoc conferendum alterum obligandi. Quò modò fieri præsumitur, si rei spiritualis exhibitionem antecedit: non item, quando fit omnino purè & sine conditione pacto vel exactione & animò commutandi vel alterum sibi obligandi, ut ex *can. Quam pio* 2. *can. Sicut Episcopum* 3. *Et. 1. q. 2. c. Esi questiones* 18. c. *Dilectus* 30. in *sine & c. Tua* 34. hæc Rubr. defumitur, & cum cit. Suarez *cap. 45. n. 4.* tradit Laiman. cit. *cap. 8. n. 8.*

25. Dubium secundo est, an ejusmodi pretium esse nequeat res spiritualis, Beneficium Ecclesiasticum ejus rationem respectu alterius beneficii, saltem ex dispositione vel præsumptione Juris Ecclesiastici aliquò modò habere, patet ex c. *Quæstum* 5. *Et c. Cùm olim* 7. de *Rer. permitt.* atque etiam ex dictis n. 5.

26. Idem generaliter de aliis rebus spiritualibus docuere Richardus in 4. *dist. 25. art. 3. q. 1.* Paludan. *dist. cit. q. 2. n. 15.* & alii apud cit. Suarez *cap. 30. n. 3.* id desumentes ex c. *fin. de Pactis*, ubi tanquam Simoniaca generaliter reicitur omnis pactio circa rem spiritualem. Sed veriùs, rem verè spiritualem, extra materiam beneficialelem & cum beneficiis connexam, pretii Simoniaci rationem per se respectu alterius verè spiritualis rei habere, cum Glossa in c. *cit. V. Cesare*, & Panormit. in c. *Statuimus* 2. de *Transact.* n. 5. negant cit. Doctor n. 5. Lessius *Lib. 2. de I. & I. cap. 35. n. 31.* & Palao *Tract. 17. disp. 3. p. 15. n. 1.* Unde sacre Reliquiæ inter se, una functio spiritualis pro alia, vasa & vestes sacre pro aliis, quæ quoad materiam ejusdem sunt valoris, dari proprià auctoritate possunt, quin committatur Simonia. Ra-

nia. Ratio est; quia pretium ideo Simoniacum est; quia est improporcionatum cum re spirituali aut huic annexa, pro qua datur; spirituale autem respectu spiritualis, cum ejusdem Ordinis sit, non est improporcionatum; ut proinde hoc pro illo dari queat, juxta illud, *Gratiam pro gratia*, Joan. cap. 1. v. 17. Quare *c. fin. cit.* & alios textus, qui in contrarium allegari solent, de pactionibus tantum inhonestis, cujusmodi extra materiam beneficiale sunt, quæ inter rem spiritualem & temporalem sunt, exaudiendos, cum Glossa in *can. Quam pio*, V. *Pactio*, l. q. 2, & Panormit. *cit. n. 8.* notat Gonzalez in *c. fin. cit. n. 8.*

27. Dubium tertio est, an ejusmodi pretii rationem habeant cessio beneficii prius legitime possessi, faciendi ab eo, cui aliud beneficium confertur. Cujus resolutio pendet ex qualitate beneficiorum; cum, si posterius sive conferendum incompatibile sit cum priori, per cessionem dimittendo; ut, illud collatum & possessum, hoc vacet ipso Jure; quod v.g. utrumque curatum aut duo uniformia, puta duo canonicatus sub eodem tecto sunt, neque beneficium pretii, neque conventio, vi cuius prius post pacificam possessionem posterioris dimittendum est, pactionis Simoniacæ rationem habeat, ut cum Glossa in *c. Ad audientiam* 31. de *Rescript.* & Panormit. in *c. Significasti* 4. de *Elect.* n. 6. docet Garcias p. 8. de *Benef. cap. 2. n. 22.* Ratio est; quia obligatio hujusmodi beneficiorum prius dimittendi posterioris collationi inest ipso Jure, *c. De multa* 28. de *Præb. & dignit. c. Literas* 9. de *Concess. Præb. Extravag. Execrabilis* Joan. XXI. de *Præb. & dignit.* & S. Synodi Trident. *Sess. 7. cap. 3. de Reformat.* ea autem, quæ licet non exprimantur, Jure tacite insunt, in traditione rei spiritualis exprimi, ut insunt, sine la-

be Simoniæ possunt: quod Regula instar præter DD. *cit.* tradunt Felinus in *c. Ad audientiam* *cit. n. 8.* Flamin. *Lib. 7. de Resignat. q. 7. n. 22.* & Barbosa in *c. Significasti* 4. de *Elect. n. 2.* Si beneficia ita incompatibilia non sunt, ut posterioris collatio prioris vacationem ipso Jure inducat: aut etiam, si hanc ita inducat, sed exigatur; ut primum ante pacificam possessionem secundi dimittatur, beneficii dimissio pretii, & conventio pactionis Simoniacæ rationem habere censetur, saltem ex Juris Ecclesiastici dispositione, ut cum iisdem docet Palao *cit. disp. 3. p. 3. n. 5.* Ratio est; quia collatarius subiret onus indebitum & obligationem aliunde non imminentem. Quæ ratio est, cur Simoniaca etiam sit beneficii collatio cum pacto & obligatione præstandi juramentum de illo non permutando in favorem tertii, vel cum reservatione fructuum non resignando, Flamin. de *Confident. q. 52. n. 10.* & *cit. Palao n. 6.*

29. Dubium quartum est de debitis, quibus clericus gravatus est nomine Ecclesiæ vel Prælatuæ, ut ad solutionem ista obligetur. Illa enim solvendi obligationem, si à clerico, Ecclesiam vel Prælatuam resignante, in resignarium transferatur, pretii rationem habere, & resignationem labe Simoniacæ inficere, aliqui volunt apud *cit. Flamin. Lib. 14. de Resignat. q. 7. n. 64.* quod ea resignatio ab onere libera non sit. Verum, quia onus & debita illa solvendi obligatio, licet non exprimatur, resignationi inest ipso Jure, successorem in Ecclesia vel Prælatuam canonicè institutum, ac proinde etiam resignarium ad ejusmodi debitorum solutionem obligante, *c. 1. de Solutionibus*, obligationem illam pretii Simoniacæ rationem habere, ab eaque resignationem labe aliqua infici, rectè negat Do-

negat Doctor *cit.* Ratio est; quòd ea, quæ ipso jure insunt, exprimi & in pactum deduci, juxta dicta non prohibeantur, *c. Significasti cit.* junctâ Glosâ *V. Conditione* & *DD. cit.* cum eorum expressio onus & obligationem novam non afferat, neque adaugeat antiquam, sed inexistentem solummodo declaret.

30. Dubium quintò est de expensis, factis pro beneficio litigioso, donec pacificè possideretur. Quas pretii Simoniaci rationem non habere; & propterea eum, qui pro beneficio litigioso multas expensas fecit, id demum pacificè possessum, sub conditione & onere expensarum sibi solvendarum, resignare sine labe Simoniaca posse, quidam existimant apud Suarez *de Simonia cap. 35. n. 24.* quòd sic resignans beneficium tribuat gratis, nullùmque temporale lucrum exigat pro spirituali, sed solummodo se servet indemnem.

Sed meliùs, hujusmodi resignationem labe infectam & expensas pretii Simoniaci rationem habere, idem Doctor & *cit.* Palao *p. 17. n. 15.* affirmant cum *cit.* Flamin. *Lib. 14. q. 7. n. 1.* pro sua hac assertione Rotæ decisionem allegante. Ratio est; quia dictas expensas solvendi onus non est annexum ipsi beneficio: sicut ei annexæ non sunt expensæ & labores suscepti pro ejus assentione; & propterea, sicut isti rationem pretii, sic & sub eorum solvendorum obligatione facta renuntiatio Simoniacæ pactionis rationem habet. Neque verum est, quod tali casu beneficium tribuatur gratis; cum enim expensas solvendi obligatio pretii æstimabilis & onerosa sit, qui eam cum beneficio in alium transfert, lucrum & utilitatem reportat, scilicet liberationem à solutione expensarum: & qui eam cum beneficio recipit, pro isto pretium solvit.

31. Etsi verò hæc ita sint, expensas tamen illas solvendi aliâque beneficio ex natura sua aut fundatione non annexa onera subeundi, aut aliqua præstandi obligationes in illius resignatione à resignante in resignarium transferri queunt auctoritate Apostolicâ, de iisque transferendis præviò tractatu inter eos conveniri potest: non quidem omnino absolutè; cum absolutæ pactiones, & ex solo pacificentium factio obligantes, rei aliunde indebitæ promissiones, in beneficiorum traditionibus & translationibus, tanquam Simoniacæ, apertè reprobentur, *c. Cum clericis 6. c. fin. de Pactis c. Quæstum 5. & c. Cum olim 7. de Rev. permutat.* sed sub conditione futuri beneplaciti & approbationis Papæ; in hujus enim voluntatem collatas de beneficiis conventiones ac promissiones à Simoniæ vitio immunes esse, cum Felino *in c. Ad audientiam 31. de Rescriptis n. 3.* & Navarro *Manual. cap. 23. n. 107.* defendunt Sanchez *Lib. 4. Consil. cap. 3. dub. 39. n. 2. cit.* Suarez *cap. 24. n. 24.* Flamin. *de Confident. q. 40. n. 38.* & Card. de Luca *Tract. de Benef. disc. 36. à n. 24.* & *Tract. de Canonis disc. 29. n. 4.* Ratio est; quia, si tractatu de ejusmodi resignatione sedis Apostolicæ beneplacitum & approbatio accedat, ea quæ ex ipso præstanda sunt, præstari censentur, non tam ex consensu & conventionem resignantis ac resignarii, quàm ex beneplacito & voluntate Papæ: qui propter supremam plenamque de dignitatibus ac beneficiis Ecclesiasticis disponendi potestatem, *c. Licet 2. de Prob. & dignis. in 6. & Clement. 1. Ut lite pendens.* sicut in beneficio redditus temporales à spirituali officio separare, sic ei adicere potest onera & obligationes aliunde non annexas.

• (o) •

ARTI-